

การพัฒนาตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Development of Effective Communication Indicators Administration in Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission.

บัลลังก์ มะเจียว¹, วาโร เฟ่งสวัสดิ์² และวัลลิกา ฉลากบาง³

Banlang Majiew¹, Waro Phengsawat² and Wannika Chalakbang³

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Doctoral student of Philosophy Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding Author Email: majiewba@gmail.com

Received: 13 September 2021

Revised: 15 October 2021

Accepted: 19 October 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาจากเอกสาร วรรณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย จำแนกเป็น 1) การเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น จำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 2) ความชัดเจน จำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 3) การประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร จำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 4) ความสมบูรณ์ จำนวน 4 องค์ประกอบย่อย และ 5) ค่านิยมที่ดีต่อองค์กร จำนวน 3 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม 2) บรรยากาศองค์กรและ 3) ทศนคติร่วมกัน

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, การสื่อสารที่มีประสิทธิผล, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research consists purposes to study the composition indicators of administrators of secondary schools, under the Office of the Basic Education Commission. is a qualitative research by studying from various documents, literature related Then use the information gathered from various documents, literature related to Content Analysis. The research results were found that it consisted of 5 main components, 19 sub-components, classified as 1) Open Communication, 4 sub-components, 2) Clear, 4 sub-components, 3) Consideration, the number of 4 sub-components 4) Complete, number of 4 sub-elements, and 5) Optimism for the organization, consisting of 3 sub-elements it consists of 1) participation, 2) organizational atmosphere, and 3) common attitude.

Keywords: Indicators, Effective Communication, Secondary Schools

บทนำ

การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ยุคของสังคมข่าวสารไร้พรมแดน มนุษย์สามารถสื่อสารกันได้แม้อยู่ห่างไกลกันคนละซีกโลกด้วยการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้ข่าวสาร เรื่องราว และความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ในองค์กร ชุมชน สังคมทุกมุมโลกจึงส่งผ่านถึงกันได้ และด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้ข่าวสารถึงมือผู้บริโภคอาจขาดการกรองเลือกสรร ข่าวสารอื่นที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ผ่านมาทางเว็บไซต์ (Website) ต่าง ๆ (ปราณี สุรสิทธิ์, 2557, น.13) หรือสถานีโทรทัศน์ การสื่อสารจึงมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่มคน ทุกเพศ ทุกวัย ตั้งแต่ เด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักกฎหมาย และผู้ออกนโยบายต่าง ๆ การสื่อสารเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนทำเป็นประจำและต้องเตรียมความพร้อมสำหรับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต (สมิทธิ์ บุญชุติมา, 2559, น.1) การดำเนินงานด้านการสื่อสารจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงหลักการและแนวคิดพื้นฐาน โดยต้องตระหนักว่าการดำเนินงานขององค์กรทุกประเภทให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้นล้วนมีกลไกการสื่อสารเป็นตัวเชื่อมโยงและขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ดังนั้น การสื่อสารทั้งระดับบริหารสถานศึกษาและระดับปฏิบัติการจะสามารถพัฒนาได้ดี จำเป็นต้องมีพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสาร (รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ, 2558, น.4)

การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสารไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร (เจษฎา นกน้อย, 2559, น.31) และการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร หรือหากจะกล่าวว่าการสื่อสารเป็นสายใยชีวิตขององค์กร เนื่องจากองค์กรแต่ละแห่งประกอบขึ้นด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมารวมตัวกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้โครงสร้างที่กำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะขององค์กรเป็นสิ่งที่ชี้นำเพื่อที่จะเชื่อมโยงองค์ประกอบแต่ละส่วนขององค์กรเข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายได้นั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญช่วยผลักดันภารกิจพื้นฐานขององค์กรให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีตั้งแต่การวางแผน การจัดวางระบบการทำงาน การประสานงาน การควบคุม การจัดทำงบประมาณ การวางกำลังคน และการติดตามประเมินการดำเนินงานภายในองค์กรเป็นพื้นฐานในการทำ ความเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคลากรแสดงออกภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้ง ความร่วมมือ การตัดสินใจ การใช้อำนาจ และอิทธิพล การต่อต้าน การสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง จริยธรรมในการทำงานร่วมกัน การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการธำรงรักษาซึ่งวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานการขับเคลื่อนทุกส่วนงานขององค์กรซึ่งหากปราศจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพขององค์กรแล้วก็ไม่สามารถนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ ช่วยจัดข้อมูลข่าวสารที่สร้างความสับสนและตัดต้นตอของข่าวลือที่บั่นทอนเสถียรภาพขององค์กรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารผ่านการประชุมต่าง ๆ จัดเป็นกุญแจสำคัญของสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานขององค์กร (รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ, 2558, น.5)

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ในการดูแลจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อปัญหาต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน รุนแรง ทั้งยังมีปัญหาเดิมที่ยังไม่ได้ถูกแก้ไขทั้ง ปัญหาสุขภาพ การขาดโอกาสทางการศึกษา การถูกละเลย ทอดทิ้งจากพ่อแม่ผู้ปกครอง การตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัว และการมีชีวิตรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมหรืออยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาต่าง ๆ และมีปริมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งปรากฏการณ์ในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ยากแก่การจัดการมากขึ้น การจัดการศึกษาที่ยังคงมีปัญหาทั้งในเรื่องของโอกาส ได้รับการศึกษาและคุณภาพ การจัดการศึกษาในระบบ ภาพอนาคตสังคมไทย และการศึกษาไทยจึงเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับส่วนกลางจนถึงหน่วยย่อย ได้แก่ สถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับเด็กที่ขาดโอกาสต่าง ๆ เหล่านี้ ในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน ประกอบด้วย การบริหารจัดการศึกษา การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยงานที่รับผิดชอบ สถานที่จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาในการจัดการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงบประมาณ (ณรินทร์ ชำนาญดู, 2556, น.7)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารในองค์กร ตั้งแต่การแจ้งให้ทราบ (Inform) เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งข้อมูลให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบ การสอนหรือให้การศึกษา (Teach or Education) เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้หรือการศึกษาในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในรูปแบบต่าง ๆ การสร้างความพึงพอใจหรือความบันเทิง (Please or Entertain) เป็นการที่ผู้บริหารได้จัดงานประจำปีหรืองานรื่นเริงที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินจากการแสดงต่าง ๆ การแก้ปัญหา (Problem Solving) ผู้บริหารใช้การสื่อสารในการระดมความคิดร่วมกันระหว่างความคิดของผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ใต้บังคับบัญชาในการหาวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร การจัดการความขัดแย้งในองค์กร (Conflict Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพโดยทำให้ทุกฝ่ายพึงพอใจในการจัดการนั้น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการสื่อสารต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้เกิดความไว้วางใจและส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี, 2555, น.112) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณานำความผิดพลาดในอดีตเพื่อนำมาปรับปรุงการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพราะการสื่อสารจะช่วยให้การทำงานลุล่วงไปได้โดยตลอด เป็นเครื่องช่วยตรวจสอบความเข้าใจต่อผลงานและช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกัน นำมาซึ่งความสนิทสนม ความไว้วางใจ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ และบุคลากรโดยส่วนรวม หากมีปริมาณที่เหมาะสมแล้วจะช่วยให้เกิดความกล้าที่จะสื่อสาร กล้าที่จะถาม กล้าที่จะออกความคิดเห็น ท้วงติงและช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันมากยิ่งขึ้น ช่วยให้การปฏิบัติการกิจของทุกฝ่าย ทุกส่วนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสานงานกันจนบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการสื่อสารมีส่วนอย่างมากในการประสานงานทำให้ทุก ๆ ฝ่ายทำหน้าที่ของตนไปอย่างคล่องจงกับการทำงานงานอื่น ๆ สะดวกมากขึ้นจะทำให้เป้าหมายของการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ และช่วยให้เกิดการพัฒนาและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (ชัยนันท์ นันทพันธ์, 2559, น.39) การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ให้ก้าวไปและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำผู้สื่อสารมีความรู้ที่ช่วยสื่อสารกับบุคลากร คณะกรรมการ สถานศึกษาและโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารทั้งในด้านการเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็น ให้ความชัดเจน การประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร ความสมบูรณ์และคำนึงที่ดีต่อองค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและสมาชิกในชุมชน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนประสบความสำเร็จ (Thomas, and Vendelin, 2014, p.1-8)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหารในการประสานการทำงานกับบุคลากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้บริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลรวมทั้งทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิธีการดำเนินการวิจัยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. **แหล่งข้อมูล** ได้แก่ การศึกษาวิจัยทางด้านเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการรวบรวมทางวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ค้นคว้าได้จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น ความชัดเจน การประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร ความสมบูรณ์ และค่านิยมที่ดีต่อองค์กร และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

การศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 5 องค์ประกอบหลัก และ 19 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ความจริงใจต่อกัน 2) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 3) การนำมาปรับปรุงการทำงานและ 4) ความสามารถติดต่อได้ องค์ประกอบหลักความชัดเจน มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ภาษาเรียบง่าย 2) การสื่อสารที่ชัดเจนถูกต้อง 3) วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และ 4) เวลาในการสื่อสารองค์ประกอบหลักการประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์การรับรู้ 2) ความรู้การรับรู้ 3) วัฒนธรรมองค์กร และ 4) ทักษะในการสื่อสาร องค์ประกอบหลักความสมบูรณ์ มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) คำที่ใช้ในการสื่อสาร 2) เนื้อหาสมบูรณ์ 3) การแปลความหมาย และ 4) การตรวจสอบการสะกดคำองค์ประกอบหลักค่านิยมที่ดีต่อองค์กร (Optimism) มี 3 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม 2) บรรยากาศองค์กรและ 3) ทศนคติร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

การศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 5 องค์ประกอบหลัก และ 19 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ความจริงใจต่อกัน 2) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 3) การนำมาปรับปรุงการทำงานและ 4) ความสามารถติดต่อได้ องค์ประกอบหลักความชัดเจน มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ภาษาเรียบง่าย 2) การสื่อสารที่ชัดเจนถูกต้อง 3) วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และ 4) เวลาในการสื่อสารองค์ประกอบหลักการ

ประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์การรับรู้ 2) ความรู้การรับรู้ 3) วัฒนธรรมองค์กร และ 4) ทักษะในการสื่อสาร องค์ประกอบหลักความสมบูรณ์ มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) คำที่ใช้ในการสื่อสาร 2) เนื้อหาสมบูรณ์ 3) การแปลความหมาย และ 4) การตรวจสอบการสะกดคำองค์ประกอบหลักค่านิยมที่ดีต่อองค์กร (Optimism) มี 3 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม 2) บรรยากาศองค์กรและ 3) ทศนคติร่วมกัน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

องค์ประกอบของตัวบ่งชี้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ 5 องค์ประกอบหลัก และ 19 องค์ประกอบย่อย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการสื่อสารมีความสำคัญต่อบุคลากรในสถานศึกษาที่จะช่วยผลักดันการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ตั้งแต่การวางแผน การจัดวางระบบการทำงาน การประสานงาน การควบคุม การจัดทำงบประมาณ การจัดวางกำลังคน และการติดตามประเมินการดำเนินงาน ซึ่งทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นพื้นฐานของการขับเคลื่อนทุกส่วนงานของสถานศึกษาทั้งงานการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านอื่น ๆ ซึ่งปราศจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ไม่สามารถนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ การสื่อสารที่ดีของสถานศึกษาสามารถช่วยจัดข้อมูลข่าวสารที่สร้างความสับสนและการตัดต้นตอของข่าวลือที่บั่นทอนเสถียรภาพของสถานศึกษาได้ โดยจะช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาสามารถรักษามาตรฐานการดำเนินงานและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การสื่อสารผ่านการประชุมต่าง ๆ จัดเป็นกุญแจสำคัญของสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการประชุมเล็ก ๆ ภายในฝ่ายต่าง ๆ การประชุมใหญ่ การประชุมนัดพิเศษในกรณีเร่งด่วนหรือการประชุมในลักษณะอื่น ๆ ล้วนเป็นแหล่งพลังอันสำคัญสำหรับ ต่อสถานศึกษาเนื่องจากการสื่อสารโดยการประชุมที่ทรงประสิทธิภาพจะเป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นซึ่งทุกฝ่ายสามารถนำเสนอและอภิปรายร่วมกัน เพื่อผลักดันให้องค์กรขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างแข็งแกร่ง สอดคล้องกับชัยนันท์ นันทพันธ์ (2559, น.1) องค์ประกอบหลักการสื่อสารที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย การเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น ได้แก่ 1) ความจริงใจต่อกัน 2) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 3) การนำมาปรับปรุงการทำงาน และ 4) ความสามารถติดต่อได้ ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนิตยา ศรีญาณลักษณ์ (2554) กิตติมา สุรสนธิ (2557) อุไรรัตน์ ทิพยเนตร (2558) นวลฉวี ประเสริฐสุข (2558) ความชัดเจน ได้แก่ 1) ภาษาเรียบง่าย 2) การสื่อสารที่ชัดเจนถูกต้อง 3) วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และ 4) เวลาในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนิตยา ศรีญาณลักษณ์ (2554) สหไทย ไชยพันธุ์ (2555) วิไล เจียรบรรพต (2558) ธวัชชัย เก็นโนนกอก (2559) ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร (2564) สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2564) การประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร ได้แก่ 1) ประสบการณ์การรับรู้ 2) ความรู้การรับรู้ 3) วัฒนธรรมองค์กร และ 4) ทักษะในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของมนัสพงศ์ พัฒนวิบูลย์ (2553) ชิตชนก ทองไทย (2556) ปิยะนันท์ บุญธะโยไทย (2556) ความสมบูรณ์ ได้แก่ 1) คำที่ใช้ในการสื่อสาร 2) เนื้อหาสมบูรณ์ 3) การแปลความหมาย และ 4) การตรวจสอบการสะกดคำ ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของประยุทธ์ โชคชัยมาตล (2557) ขนิษฐา จิตชินะกุล (2557) อาชนเทพ อัครสุวรรณ (2558) สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2559) นุชยาพรรณ วงษ์ศรีษะ (2560) เจษฎา นกน้อย (2560) และค่านิยมที่ดีต่อองค์กร ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) บรรยากาศองค์กร และ 3) ทศนคติร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของวิษณุภาณี การุณย์ศิริ (2551) ฐิติรัตน์ นุ่มน้อย

(2551) สุกันยา แก้วสุวรรณ (2557) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) อัจฉรา สุขกลิ่น (2561) ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต่อบุคลากรตามกระบวนการถ่ายทอดสาร โดยใช้วิธีการผ่านสื่อหรือช่องทางในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น มีความชัดเจนในการสื่อสาร มีการประเมินระดับการรับรู้ของผู้รับสาร มีความสมบูรณ์ในการสื่อสาร และมีค่านิยมที่ดีต่อองค์กรย่อมทำให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาและเสริมสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวทางและมาตรฐานการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการบริหารจัดการให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทดลองใช้คู่มือกาพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการประเมินผลการใช้คู่มือกาพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์ ดร.วโร เพ็งสวัสดิ์ และที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความเมตตา รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้สละเวลาให้คำแนะนำหลักการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อันมีคุณค่าอย่างยิ่งยวด ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ และกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และร่วมให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดอันเป็นคุณประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ สละเวลาอันมีค่าที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก การร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของท่านอันมีความสำคัญต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์โดยการ ตัด เพิ่มเนื้อหา เพื่อให้ร่างกฎหมายมีสาระสำคัญครบถ้วนสมบูรณ์ตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

กิตติมา สุรสนธิ. (2557). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชนิษฐา จิตชนะกุล. (2557). *หลักการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เจษฎา นกน้อย. (2559). *การสื่อสารภายในองค์กร: แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยนันท์ นันทพันธ์. (2559). *ประชาสัมพันธ์ให้ได้ผล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์.

- ชิดชนก ทองไทย. (2556). *การรับรู้ และทัศนคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. (ปริญญาวิทยานิพนธ์ บธ.ม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ฐิติรัตน์ นุ่มน้อย. (2551). *การสื่อสารเพื่อการจัดการการเปลี่ยนแปลงในองค์กร กรณีศึกษานาคารแลนด์แอนด์เฮาส์ เพื่อรายย่อยจำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรินทร์ ชำนาญดู. (2556). *การบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวดี โกวิททางกูร. (2555). *การติดต่อสื่อสารและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในองค์กรกรณีศึกษาหลังการควบรวมและการเข้าซื้อกิจการ ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ บธ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย เก็นโนนกอก. (2559). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการสื่อสารของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 12(2); หน้า 98-106.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2558). *การพัฒนาทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์แบบองค์รวมสำหรับผู้สูงอายุในชนบทไทย: ด้านการดูแลสุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนัสพงศ์ พัฒนวิบูลย์. (2553). *การรับรู้ข่าวสาร และทัศนคติของประชาชนผู้รับบริการเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในการให้บริการของธนาคารสินเอเชีย จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิตยา ศรีญาณลักษณ์. (2554). *การบริหารการพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก.
- นุชยาพรรณ วงษ์ศรีษะ. (2560). ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก*, 4(2); หน้า 73-81.
- ประยูทธ โชคชัยมาดล. (2557). *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติประจำปี 2557 บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคมจุดเปลี่ยนของสังคมไทย*. คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2564). *ทุนมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวคิดใหม่*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2564, จาก <http://hrtraining.co.th>
- ปิยะนันท์ บุญณะโยไทย. (2556). *การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคต่อการสื่อสารกิจกรรมการพัฒนอย่างยั่งยืนของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ. (2558). *การสื่อสารองค์กร: แนวคิดการสร้างชื่อเสียงอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไล เจียรบรรพต. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการสื่อสารนโยบายด้านการพัฒนาบุคลากรของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ พย.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน
- เวณิกา ชัยยิ้ม. (2558). *การติดต่อสื่อสารในองค์กร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://sites.google.com/site/>.
- สมิทธิ์ บุญชุติมา. (2559). *การสื่อสารความเสี่ยง*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สหไทย ไชยพันธุ์. (2555). *แนวคิดทฤษฎีการพูดสื่อสารในสังคม*. *วารสาร มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 4(3); หน้า 140-154.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุกัญญา แก้วสุวรรณ. (2557). *การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามแนวคิดปรัชญา*

เศรษฐกิจพอเพียงค่านิยมในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรกรณีศึกษา: โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา.

(วิทยานิพนธ์ วทม.) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2564). *กลยุทธ์นอกตำรา*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสำนึกการพิมพ์.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2559). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: ระเบียบทอง.

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี. (2555). *พฤติกรรมและการสื่อสารในองค์กร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังฉรา สุขกลิ่น. (2561). *กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแข็งแกร่ง*. (วิทยานิพนธ์ บธ.ม.). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาศรีนครินทร์.

อาชนเทพ อัครสุวรรณ. (2558). *การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีในองค์กรภาครัฐ*. (วิทยานิพนธ์ บธ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อุไรรัตน์ ทิพยเนตร. (2558). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชายแดนกัมพูชา. *วารสารการบริหารการศึกษา*. 11(1); หน้า 155-162

Thomas, L.C; and Vendelin, J. D., (2014). *Effective superintendent public relations in a school district*.

Degree of Doctor of Education Saint Louis University in Partia.